

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj : **Vidékre postán** vagy helyben házhoz hordatva negyedévre 1 ft 30 kr., félévre 3 ft., egészévre 6 pgft
Helyben kiadóhivatalból elhordva negyedévre 1 ft 15 kr., félévre 2 ft 30 kr., egészévre 5 pft.

AZ UTOLSÓ TÁROGATÓS.

Egy agg koldus elbeszélése a mult századból.

— Mit beszéltek ti a mostani nehéz időkről?! Azt értétek volna meg, a mit én megértem. . . Csak hallom, a mint a jövő menő emberek változásról beszélnek. . . Én mi változást sem látok, mi változást sem érzek azóta. . . Azóta! . . Hány év folyt el már? . . Egyideig fürteim fehérsége után számítám, de lassanként azok is elhulltak, s most már az esztendő részeit sem tudom megkülönböztetni többé! . . Nem fáztok? . . Nekem úgy tetszik mintha folyvást tél volna. . . Vessetek reám jó emberek egy darab rongyot. . . Úgy érzem, mintha a jövő perczen már csonttá kellene fagynom. . .

Háboru volt mondjátok; meg a pénz is egyre változik; nincs meg a régi állandóság; az emberek buknak és emelkednek. . . Meg-

lehet; én ugyan nem vettem észre. . . Azok jártak el mellettem a kik előbb; a réz krajczár, melyet fatányéromba dobáltok, csak olyan, mint ezelőtt 50 esztendővel, s hogy az emberek gyorsan buknak és emelkednek, mióta lett ez ujsággá?

Nézzetek csak reám; aztán mondjátok, hogy a sors változandósága valami új dolog. . . Hinnétek-e, hogy nyomorult kopasz fön ezelőtt egy félszázaddal bogláros bársony csalma nyugodott, hogy ez a kar, mely most reszketve nyúl a nyomorult fillér után, hajdan ezüstöt, aranyat szórt és fénylő ősi kardot villogtatott? . . Hitetlenül mosolyogtok ugy-e? Ily nyomorék törzsököt hogyan is lehetne daliás vitéznek képzelni? . . . Ugyan, Istenre kérlek, mozdítsatok rajtam. .

Hátam a falhoz ér, és a palota kövei olyan hidegek! . . . Palota! . . . Palotában laktam egykor én is. . . Ringy-rongy, szemeten szedett nép mit röhögsz. . . En és palotában. . . Hogy is lakhatott koldus valaha palotában? . . . A világ forgásáról beszéltek, s nincs elég eszetek ezt elképzelni. . . Azt hiszitek, hogy csak oly nyomorultakból lesz koldus mint ti vagytok?! . . . A nap lehaladt; több alamizsnát úgy sem kaptok, rakjátok le mankóitokat; majd elhiszitek ha elmondom. . . Mit? . . . Itt kemény a kő? . . . Hát mikor láttatok lágy követ és emberi szívet? . . . Én már 50 esztendő óta ülök ez egy helyen; ennyi idő alatt majd ti is megszokjátok. Mai világban a koldust is vánkosra ültetik. . . Igy nó. . . Most hallgassátok!

I.

Ifjuságom korában két istenség hordozott karjain: a művészet- és a szerelemé. . . De igaz; mit értetek ti e cifra beszédből? . . . Én voltam az első sípos a hazában, s ha hangszerem megszólalt, ezer kéz egyszerre intett üdvözetet felém, ezer ajk egyszerre mosolygott, s ezer szem egyszerre könnyezett.

Ünnep volt ott, hová mentem, s megjelenésem az egész vidék ifjuságát együvé gyűjté, az ifjak bálványoztak, s dalomra deli leánykák keblében először dobbant szerelemre a szív.

Válogathattam volna; rangom és művészetem az ország legfényesebb házainak kapuját is megnyitá előttem.

De én már választottam volt; nem magas rangut, nem gazdagot: egyszerüt és szegényt, kinek én adjak mindent, hogy annyival erősebben kapcsoljam magamhoz. . . Adtam is: művészi hírt, vagyont, emberek szeretetét s ősi hangzásu nevet, melyet most ő mint főrangu visel. . . Vagy talán. . . Hisz, mindez oly régen volt. . . Azóta ő rég sírba szállhatott, s e nevet unokáim viselik, kik nagyatyjokat sohasem látták! . . . E nevet kérditek? . . . Soha sem halljátok azt megéntőlem; kinek sem szabad sejteni, hogy mily ősök utóda, mily család tagja halt meg éhség és hidegtől e rongyok alatt! . . . Nekem nincs más nevem, mint az „őreg Péter.“

Egy igen nagy gyülekezésben láttam őt

először. Közkivánságra játszanom kellett, s szemeim esetlegesen e gyönyörű gyermekre estek. Mig mások sirtak, vagy mosolyogtak, — ő sirt és mosolygott egyszerre. . . Ó még emlékszem e könyekre, melyek gyöngéd pírú hófehér arczán mint drága gyöngyök hullottak alá, s e mosolyra, mely alatt ajkai között az alig látszó fogsor, mintha e fölfogott gyöngyökből állott volna! . . .

Alig vártam, hogy eldobhassam hangszeremet. . . Hozzá rohantam. . . Mit tudom én nyomorult öreg, miként érthetnétek ti még nyomorultabb férgei a földnek, kik oly mindennapi szükségen kívül semmit nem éreztek, — mit mondhattam neki?! . . . Elég, hogy lábaihoz raktam életemet, dicsőséget, szívemet, lelkemet, s mindezekért csak egyet kértem cserébe: — szerelmét.

Ő meghallgatott, s pár hét alatt kastélyom kandallója előtt ülénk, mint boldog férj és feleség! . . .

Isten irgalmára kérlek, tegyetek reám valamit; régidő óta nem éreztem ily hideget. . . Ha nyárközép nem volna, félnék, hogy megfagyok. . . Igy ni! . . . Már most tovább beszélhetek.

II.

Boldogságom rövid ideig tartott. Egyetlen óriási kiáltás zúgta át a hazát: „Fegyverre! A haza veszedelemben van!“ Nyomorult emberek vagytok, de tudom, mégis érzitek, hogy ilyenkor mennie kell, ki magát magyarnak nevezi! . . . Nektek semmitek sincs e hazában a boton kívül, melyet annak erdejéből vágatok, s a pár lábnyi sírgödrön kívül, melybe egykor dobni fognak, mégis tudjátok, érzitek ezt; hát még a kit kényelem, gyönyörű hölgy és szeretett gyermekek kötnek e földhöz! . . . Istenem, mily jól esik, még az elválás is a boldogságtól! . . . Midőnt, Máriámat utolszor ölelém szívemre! Midőn fájdalom miatt elszorult kebellem, zokogástól fojtott hangon rebegé, hogy örökre hívem marad s ha elestem, eljövend, hogy meghaljon síromon! . . . Mennyi boldogság van még e bánatban is! . . . Midőn kérnek, hogy emlékezzünk meg, hogy életünk nemcsak a mienk; hogy a haza után szerető nő és két ártatlan gyermek tartanak igényt reá! . . . Erővel kellett magamat karjaiból kiragadnom; félőrülten pattantam pari-

pámra s több ezer lépésre még mind láttam a könnyös fehér kendőt, mely kastélyom ormáról integetett felém.

A véres napok beálltak. Az én sípom mindig először harsant meg, s hol az harsozott, bizonyosnak tarták a győzelmet. . . De Isten a dolgok végét mégis más kezekbe adta. A meghasonlás lelke újra megszállta a magyart; a kisszívűek a t. . . . i ütközetben épen az elhatározó pillanatban hagyták el csatarendünket s átmentek az ellenséghez. Vesztettünk. . . Vezéreink nagy része ott halt el az iszonyu küzdelemben; de a hézagot nem lehetett többé betölteni. Körülvett kis tömegünk azonban vívott a késő éjszakáig. Az ég velünk, vagy ellenünk vívott; a sz. Mária lobogót meg-megvilágítá a vilám tűzserénye; de csak, hogy annál sötétebb legyen a következő perczen, s annál borzalmasabban zúgjon be a kardok csattogása az ég földrázó dörgésébe.

A legutolsó élet-halálharcz közben egyszerre erős vágást kaptam hátulról. . . Leghívebbnek tartott apródom kardjától jött az, kinek lovát csak elébb teríté le egy golyó. Kaján arcját pillanatra megvilágítá egy lecsapó villám, s még eszméletnél valék, midőn öt lovamra kapva, tova rohanni láttam. . . Aztán minden elsötétült előttem; pár perczig egy végetlenül bús induló csengett füleimbe; mig végre hallásomat is elvesztém.

III.

Halálomig reá emlékezem azon pillanatra, midőn újból magamhoz tértem. Még sötét éj volt, de a fellegek szétoszoltak s gyönyörű csillagos ég mosolygott le reám. A nyugati égen a hold utolsó negyedének karaja szomoruan halvány fényt terjesztett a vidékre. Körültekintettem; körülöttem temetetlen halottak feküdtek, csak itt amott suttogott a bokrok között egy-egy haldokló, ki a csillagos ég felé röpité elsőhajtott lelkét. A vérvesztés megfoszta erőmtől; nem valék képes fölemelkedni, tapogatóztam tehát, hogy sebeim bekötésére valami szövetdarabot találjak.

Első mi kezembe akadt, tárogatósípom vala; ezen való örööm elhité velem, hogy ebben mentő eszközre találtam. Hiveink még nem lehetnek távol gondolám, és sípom hangjáról bizonyosan reám fognak találni.

Nehezen ment de még is megkisértém. Az elhagyott, holtakkal borított téren tárogatóm hangja, ó mily szomoruan hangzék el! . . Mintha e sok halott számára ez volna a temetési ének. Leomló könyeim összefolytak kifolyott véremmel, s szívem vére nem a fejemen ütött nyiláshoz tolult többé; a dalba ment át, melyen társaim sorát s vesztett ütközetünket siratám.

Nem sokára csakugyan úgy tetszett, mintha a vidék megelevenülne; a halottak föltámadnának; távolról hallám a közeledő bús induló hangját; lelkem előtt föltűnt a vérrel festett hófehér lobogó, s azon az Istenanya képe. . . A nagy hősök, az iszonyuan küszködő daliák robaja alatt megrendült a föld, s midőn a rohanó tömeg már épen hozzámig érne, egyszerre véres felleg borult szemeimre; sípom kihullott kezemből, s én elszedülve hanyatlottam hátra.

— Ki él itt? — kiáltá, egy egészen idegen hang? . . Én gróf K . . . sípjának hangját hallottam; ez nem csalhat. Vizsgáljátok meg, itt kell elrejtözve lenni, a halottak között!

Ennyit még hallottam, de eszméletem újra végképen elhagyott, s midőn fölserkenék, nehéz lánczba verve, kemény szalmaágyon és nedves börtönbe feküvém.

Öreim elbeszélétek, hogy tárogatóm hangja barátaim helyett elleneimet csalá oda; hogy azok már nem is segíthettek volna, mert mindannyian földönfutó bujdosók, s én legmakacsabb ellenem gróf B. . . várában vagyok fogva; ítéletem: örökös fogság, életfogytig.

IV.

Ti a könnyörülök nyomorult filléreiből éltek; a hideg kö párnátok, s a siralom italtok; mégis többre becsülitek ez életet a börtön falainál, hol talán gondoskodva lenne rólatok: én kényelemből és boldogságból estem a börtön fenekére; lelkem szokva volt a küzdelemhez, de nem a szolgasághoz; testem türte a nélkülözést, de ez ideig nem ismeré az állandó, egyforma nyomort.

És midőn a lélek százszor futja át a képeletnek már annyiszor látott téreit, mint a bezárt oroszán kalitja 'rostélyának vaspálczáit s midőn reménycsillag nem mosolyg sehohol; a gondolat fáradtan tér meg,

üldöztetve a reménytelenség ölyvétől is, beáll az az iszonyu közönbőség, mely a tengeri vihart megelőző szélcsendhez hasonlít, melyből csak egyetlen lépés van: a megörülés: ó akkor kezdjük csak irigyelni az erdők félénk özét, melyet minden golyó el ejthet, vagy a reménytelenül küzdő hajóst, kit élte veszélye folyvást izgatottságban tart! . . A börtönlakóját ez állapotában nem érdekli többé semmi!

Ily nyomorult rabságban sinlödtem igen hosszú ideig. Éj és nap összefolytak; az óra esztendővé vált; mi jegyezné a börtönlakó előtt az idő határait? . . Egyetlen vigasztalóm a nálam hagyott síp vala; ezen sirta el lelkem a bánatot, mely néha az iszonyu közönyből fölvert, hogy még annál mélyebbe süllyedjek utána.

Azt hittem, már nem lehetek szerencsétlenebb.

Csalódtam. Egy napon a vár ura börtönömbé lépett.

— Irj nődek — mondd — váltságod végett; az idő kiengesztelé a személyed elleni haragot; de te pártod nevében elfoglalásokat tettél, s most ezt jószágaidból kell pótolnod. Irj! . . Nőd könyörögni fog szabaddulásodért s te elhagyandod e börtön falait.

A remény sugárai egyszerre tündérpalotává varázsolták nyomoru fogságom he-

lyét. Tehát viszont látandom őt; fris léget szívhatok; erdő, mező fognak föltárujni szemeim előtt.

Az öröm izgalma annyira megrázott, hogy folytonos láz vett erőt rajtam. Öreim azonban több részvétet kezdének mutatni irántam. Fekhelyem kicseréltetett s gondosabb ápolásban részesültem; utoljára még az is meg lön engedve, hogy a vár ur leánya, az örökre áldott emlékü Iréne meglátogasson.

Az ő gyöngéd ápolásának, nyájasan biztató szavainak köszönhetém, hogy végre lassanként fölüdültem, s szívem nyugodtabban közeledék szabadulásom határnapjához.

A várvavárt válasz végre csakugyan megérkezék. Elborult arczezal hozá azt a vár ur börtönömbé.

— Készülj a legleverőbb hír hallására — mond komolyan. Nőd mit sem akar tudni rólad; hite szerint te elestél s ő egykori apródod karában rég kitörlé lelkéből emlékedet!

— Ah, az lehetetlen! kiálték hitetlenül.

— Olvasd! . .

A levél csakugyan nőmtől vala.

— Hiteles tanui vannak — írta — hogy én a t. . . i ütközetben elestem, s az, ki nevetem bitorolni merészli, bizonyval valami szemtelen csaló!

P SZATHMÁRY KÁROLY.

(Vége következik.)

N É P D A L.

Dalt hallok-e, vagy talán csak képzelem?
Gonosz tréfát úz velem a szerelem.
Rejtegetném, de nem lehet, hiába!
Remetének nem jött az a világra.

Égő keblét még a nap is kitarván
Lángolva néz az ég tündér-oltárán.
Szép lány előtt ki hunyná be a szemét?
Ne félj tőlem galambom, jer közelébb!

Virág vagy-e, vagy az égből szöktél le
Boldogtalan pályám setét völgyébe,
Hogy bús lelkem csillaga légy s magaddal
Mennybe ragadj, virág vagy-e, vagy angyal?

Látod szívem, így történik az, ha szép,
Megzavarja eszünket a fehérnép.
S a szív, melynek máskor nyugodt a hangja,
Lázt mint egy égő város harangja.

Óh, ha ajkam ajkiddal összeérne!
S miért mutatsz kis kezeddél az égre?
Miért mutatsz a csillagok honához?
Hisz azok is közel vannak egymáshoz.

Fedél alá száll pihenni a madár,
Ha a vihar ostromát nem bírja már.
Pihentető fedél az én jobb karom,
Megárt a lég, repülj alá angyalom!

TOMKA KÁROLY.

C A N O V A.

— Elbeszélés. — Pichot után francziából: Sárváry Elek.

1780-ik évben egy fiatal ember érkezett a velencei köztársaság Possagno városából Rómába, hogy ott egy művésznél, — ki azon időben a legnagyobb tekintélyvel bírt, a festészetet tanulja. E fiatal, a Falieri-k gazdag családjának kegyence lévén, nem hagyá e pártfogóit a nélkül el, hogy tőlök Róma előkelőbbjeihez ajánlóleveleket ne vett volna át.

— Melyik levelet kézbesitem először? töprenkedék magában, miután a czimeket átfutá. Ime, az egyik signor Volpatonak, másik Gavin Hamiltonnak, s ez itt Zuliana ő méltóságának, — köztársaságunk követének szól. Az idegen festők látogatására mindig leendő időm, ugyszinte a méltóságos uraknál tiszteletre; egyelőre tekintsünk a mesterhez el, hova legnagyobb öröömre szolgál, tanítványul szegődni be . . .

Ezzel az ifju velencei, Volpatohoz vezetteté magát.

Volpato János, ki Jean Renard álnév alatt már régóta ismeretes volt, azon jeles festészeti iskolának volt vezetője, melyből oly sok jeles tanítvány került ki. Nem kevésbé kitűnő művész volt ő, mint bármelyik kortársai közül: művei, oly tiszták s tökélyesek valának még a legcsekélyebb részletekben is, mint azt Morghen Raphael magasztos festményein csodálhatni, ki egy volt Volpato tanítványai s művészi sajtáságainak örökösei közül.

Midőn a Faliero-k kegyeltje, Volpato János műteremébe vezetteték, ez épen egy eredeti példányt vázolt. Megpillantván a fiatal embert, egész nyájassággal kéré, hogy ha nem sürgetős ügyben jött, bocsátana meg neki, míg a kép kőrajzát bevégezdi.

A fiatal, bár kissé elégedetlenül a miatt, hogy épen roszt választott, sokkal szerényebb volt, mintsem visszalépni ne készült volna.

— Nem, nem, uram, szólta Volpató, maradásra intvén az ifjut. Ha nincs elegendő ideje várakozásra, az udvariasság kényszerít, dolgomat azonnal félbeszakasztani.

A fiatal ember igen szerencsésnek érzé ezáltal magát, s kis távolban megállván mesterétől, áhitattal tekintte végig a műtermen, de egyetlen tárgyon akadtak meg szemei, mely egész figyelmét

magára voná. Ez a mintakép vala, mely Volpato előtt állt, — a művész alig tizenhét éves leánykája.

Alig lehet e leánykájánál elevenebb, üdőbb arcot képzelni, s vonásokat bájjolóbbakat; szóval egy kép volt ez, valódi helyén. Görög tunikája, s a képe fölött tartott álcza, azt tanusítá, hogy Tháliát akarja ezáltal elétüntetni; ártatlan mosolya, szendesege, s azon gyermekies jó kedély, melynek jellegei gyöngyajakain minden pillanatban átvonultak, s még, nem tudom minő légkör, mely személyét környezé, a római remekidőkre emlékezteté a szemlélőt, s azonnal átlátá hogy ez egy komikus múzsa lenne, ki épen az Olympusról leszállni készül. Csak azon tünődött a fiatal ember: hogy lehetnek egy halandó nőben ily remek vonások egyesülve, s hogyan lehet ehez hasonló állásba tenni magát?

Költői ihlettől lelkesülten állt az ifju darabig az állvány mellett, mozdulatlanul. A leányka mint ha eltalálta volna, mi támadt az ifjunak lelkében, s mintegy játszani látszék vele, hogy eszét még inkább megzavarja. Tekintete szünetlenül rajta csügött; kihívó mozdulatai s arcvonásai, a legnagyobb elevenséget jellemzék benne, bár Volpato elléggé nyugtalanodék e miatt, s kedvetlenül szakasztá félbe munkáját.

— Bohó Dominica! kiálta föl, nem tarthatad még legalább egy szempillantásig ezen állást, mely eszményemnek oly jól megfelelt . . . Menj! látom, már ki vagy faradva, legyen tehát már ma elég. Most jer leányom, s ölelj meg!

— Az ő leánya! . . . Az ő leánya! mondogatá magában az ifju. Hála Istennek még így nem lettem szerelmes egy képbe, — s szemeiben örömkönyt érzett, midőn Dominicát gyöngéd naivsággal atyja karjai közé hanyatlani látá.

— Bocsánatot kérek uram, monda Volpato: hogy önt ily sokáig várakoztatám, most egészen ön szolgálatára állok.

A fiatal velencei kihúzá kebléből Falieri levelét, s átadá Volpatonak, mit ez azonnal olvasni kezdte, a fiatal ember pedig ezalatt folytonosan Dominicán legelteté szemeit, ki még mindig a műteremben járt s kelt, rendezve a vásznakot, ecseteket, írót, de mindent a legnagyobb csendességgel tön, nehogy atyját az olvasásban zavarja.

„Ezen levelem vivője kedves Volpato, egy

fiatal kegyeltem, kit tanítása alá, s barátságába ajánlok. Nagyon csalódnám, ha ön meg nem köszönné nekem egykor, hogy ily tanítványt szereztem oldala mellé. Ő oly művész mint ön, neve Canova Antal, atyja Canova Péter a mi kis falunkban Posagnoban volt kőfaragó, de meghalt még midőn a gyermek alig volt három éves. Anyja ismét férjült, s a szegény árvát, Passimo nevű nagyatyja irgalmára hagyá, ki szerette volna, ha őt egykor a kőmives mesterségben követte volna. De a gyermek sokkal gyengébb levén, hogysen ily terhes mesterségre adja magát, nem használá nagyatyja kőmives kanalát másra, mint meggyúrni vele az agyagot, melyből ő aztán különféle képeket faragott.

Egy ünnepnapon vendéglősöm azt vevé észre, hogy az asztal közepéről egy tál diszszüteménye hiányzik. A gyermekre levén gyanuja, szóba állt ennél fogva az öreg Passimoval, ki a gyermeknek, — mint mondá, adhatna némi művészi tanácsot. Passimo nagy zavarba jött, hogy az ő unokája elorozta a fogadós tésztáját, melynek oroszlány alakját a tizenkét éves fiú, oly hiven utánzá, mikép néhány órával később, mindenkinek általános dicséretét nyerte ki. Én, mint Amphitryon, a művészet barátja, többet láttam e műben, mint egyszerű pástétomsütő képességét, s magam vezettem Antalt Velenczébe, hol őt a legjobb mesterek által tanítattam. De végre is én csak önre számolok, ki őt a művészetben leginkább képezheti tökélyig. Legyen ön neki mestere és atyja.“

— Fialat ember, szólott Volpato, a levelet elolvastván, sokkal nagyobb tiszteletben áll előttem Faliéri ő méltósága, mintsem ajánlatát visszautasítanám; melynek folytán mostantól kezdve tanítványim közé számítom önt. Hagyja el ama fogadót melybe szállott, van még nálam egy szobácska, s benne ön számára . . . Dominica! hídd elő csak Raphaelt.

Antonio nem győzött eléggé hálálkodni új mesterének, miközben egész naivul a legboldogabb halandónak vallá magát, egy gyors pillanatot vetve a leánykára, ki épen távoznikészültatyja parancsát teljesítendő, midőn egy szőke, göndör-hajú, eleven szemű ifjú lépe a műterembe.

— Morghen Raphael, szólítá Volpato meg, ime egy társat adok önnek, obajtván, hogy barátja s testvére lenne. Kisérje el őt, ha kedve tartja a fogadóig, hova ő szállott, és aztán siessenek ebédre vissza.

Ily ügyes mester alatt a két fiatal csakhamar versenyezett egymással a művészetben, annyira, mikép Volpato gyakran mondá: ha egymásfölötti előnyeiket kellene meghatározni, a legnagyobb zavarba jönne. Azonban e vetélkedés koránsem kelte bennök ellenszenvet egymás iránt, jó lehet nem sokára tapasztalák, hogy ők nem csupán művész tehetségeikre nézve vetélytársak: Raphael és Antal, mindketten szerették Dominicát. Mindkettő előtt e hölgy volt a műterem muzsája. Ő volt az ok, miért az ifjak folytoni szorgalom s vakengedelmesség által, mesterüknek eleget tenni igyekeztek, kinek végtelen öröme volt benne, e tanítványait, mint műterme becsületét, s tehetségeinek örökösait állithatni bennök elé. Pedig talán több érdeme vala e részben Dominicának mint érdeműs atyjának.

S vajjon nem hasonlóul részrehajlatlan volt-e Dominica mint atyja? Nem művészeti érdemeik szerint becsülte-e őket? — Akár elv szerint akár kaczárságból vagy szivélyességből történt légyen, — talán e hármás indokból — de soha egyiket a másik felett kitüntetni nem igyekezett. Szives családias modora irányukban, kedves mosolya, olykori nyájaskodása vagy durczás viselete, nővéries szinben tünt föl előttök, annyivalinkább: mivel mind ezt látszólagos őszinteséggel tevé. Társalgása velök nem azon hideg keresettséggel ment, minővel, némely hölgyek udvarlóikat s imádóikat kétségbe ejteni szeretik; ő ellenkezőleg, még reményekre adott jogot.

Soha azonban czélzatok, s nyilatkozatok, melyeket e hölgynek ifjaink tevének, nem utasítottának ügyesbben kétértelmű válaszok által vissza, pedig ezek egy kaczer hölgy fő fegyverei közé tartoznak.

Igy állván a körülmények, az atya előtt kelle vallomást tenniök. Canova Antal négyszemközti részletes kikallgattatást kért Volpatótól.

— Te is. kiálta föl Volpato, erre számítottam; jól tevém hogy Morghen Raphaelnek mitsem ígertem meg.

Canova, ki Raphaeltől huszonnégy órával előzteté meg, e választ nyéré:

— Kedves Antoniom, ha Dominicától vettél volna észre némi kitüntetés jeleit, kevésbbé volnék zavarban a felelettel, melyet neked adandó vagyok, csak azt sajnálom, miután mindkét tanítványom egyenlő kedvességben van nálam: mért adott az ég, csupán egy leányt nekem? — Azonban, ha

mint atya nem választhatok köztetek, mint művész ajánlok egy módot Dominica keze elnyerésére: annak ígérem lányomat, ki arczképét tökéletesebben találja el.

Az ajánlat elfogadtatott, mire nézve Dominica legcsekélyebb ellenvetést se tön. Ennélfogva elhatározott, hogy mindkét tanítványnak ülni fog, míg a kép elkészül. A harmadik hó vége tüzetett pályanapul ki, a midőn a két arczkép Róma műértői előtt lelepleztetvén, az ezek által hozott ítélet döntő erejűnek nyilvánított.

Másnap már mintául szolgált a fiatal művészeknek. Antonio egész természetesen kérde tőle: minő ruhában óhajtja képmását látni? (akkoriban a mythologiai képek utánzata volt nagy divatban).

— A minap egy allegoriát olvastam, mely épen eszembe jut: ez Metrának, Erysichton leányának története. Ön emlékezni fog, hogy e szerencsétlen thessaliai herceg, Céres haragját voná magára, mivel fejszójával, ez istennő egyik szent fáját érinté, miért is oly éhséggel kinoztatott, melyet elegendőleg, semmivel csillapítani képes nem volt. Miután minden birtokát fölemészté, bujdosásnak adta magát, s a hol ő járt, mindenütt éhséget terjeszte. Utoljára már nem vala egyéb mód éhe csillapítására, mint ha leányát adja el. Szerencsére azonban Metra, azon saajtsággal áldatott meg az istenek által, hogy többféle alakot ölthetett magára. Atyja eladá mint rabnőt, s ő madár alakban tért hozzá vissza, Erysichton ismét eladá, mint madarat, s ekkor paripa alakban tére vissza; ezt is eladá, s ez így tartott mindaddig, míg csak különbözőkép átváltozni tehetségében vala, s utoljára, ismét saját alakjában jelent atyja előtt meg...

Canova állványa elé ment, hogy Metra arczképéhez foghasson, de azt vevé észre, hogy Erysichton csintalan leánya, mint bűvésznő változott mindig, ha alakban nem is, annyivalinkább állásában. Szünetleni mozgásával szinte kétségbe ejté a szerető művészt.

Több izben ült már a hölgy Canova előtt, de minden pillanatban más-más állást vön fel, a nélkül, hogy a fiatal vásznára határozott alakot adhatt volna; pedig a kitűzött pályanap közelge, — s Morghen Raphael arca diadalérettől ragyogott.

A helyett hogy Canova a hölgy csalárdsága felett panaszkodnék, ritka művészi tehetségére bizá magát, s egyedül emlékezetét híván segélyül, elkezde festeni. A kép kétszer huszonnégy óra alatt kész lön, s ítélet alá nyujtá be.

A kitűzött reggel a műértők, s a Volpato által meghívott művészek pontosan megjelenvén a két pályakép lelepleztetéek szemeik előtt.

Az első, melyet bírálóat alá vettek, mosolygó lánykát ábrázolt, kinek édes bizalmas tekintete ezt látszék mondani: „oly jól esik önben hinnem!”

Ez volt a Morghen Raphael festette kép.

A másikon, az atyja által eladott Metra volt látható. Az allegoriát, — a hölgy többbizbeni ülte alatt különféle állást vevén föl — könnyű volt a művésznek megtestesíteni. Metra volt ez, ki azt látszék kifejezni, hogy szabadságát örökre fölállozza; lehajtá reszkető fejét, arczán a lemondás jele ült, szempilláin köny csillogott, — köny, mely a hölgy szemérmét s bánatát oly hiven adja vissza. Elragadásig szép volt e kép; s legyen, hogy ez fölülmulá tökélyben a másikat, legyen, hogy természetünkben van önként több részvétet érezni a melancholia, mint a boldogság iránt, elég az hozzá: az ítések egyhangulag kiáltának föl:

— Canova Antal műve diadalmaskodék, Morghen Raphaelé fölött.

Volpato, Canova felé tekinté, s karjait kitárván, mintegy hívni látszék őt, atyai keblére vetni magát.

Antal közeledett mesteréhez, de nem a győzelem örömevel arczán, s meglegedett azzal, hogy Volpatonak kezét megfogván, Dominicára mutatott, ki hiven leleplezett arczképéhez, szomoruan állt a műterem egyik szögletében.

— Bocsánatot kérek ítéseitektől, szólt az ifju, de én a szerencsét, mely engem e földön a legboldogabbat ehetne, kénytelen vagyok visszautasítani. Ezennel visszavonulok a pályázattól, s a palmagát Raphaelnek engedem át... Nézzék önök uraim, folytatá halkabban, szavaim mily hasonlatot kölcsönöznek arczképemnek az eredetivel; tekintsenek Dominicára, ki épen fejét emeli föl; látják önök szemei mily lelkesedésbe kezdenek jönni, mi alatt naiv mosolyával hálálkodni látszik nekem? — Óh, ő Raphaelt szereti... Igen, folytatá Antal, mintegy kételyt akarván az ítések közt földézni. én, lelkem tiszta öntudatával elismerem, hogy Raphael nagyobb tökélyre vivé a festészetet, mint én, ki e művészetről ezennel örökre lemondva, ha jutand számomra némi rész a dicsőségből, azt egyedül a szobrászvéssővel akarom kiérdemelni.

Dominica, Morghen Raphael neje lön.

Canova elhagyá Volpato műteremét, magával vivén a képet, mely neki vetélytársa ellenében fő-

lényt ada, de Volpato barátságát, becsülését, s elismerését mindvégig megtartani legnagyobb örömére szolgált.

Az eredmények eléggé igazolák, hogy Canova, ecsetjét valóban vésővel cserélé föl.

Két évvel azután, 1782-ben Zuliana velencei követ, Róma valamennyi magas vendégeit, s kitűnő művészeit ebédre hivatá meg. Csemegézés után egy terembe vonultak, hol Zuliana, vendégeinek egy ujonan készült márványszobrot mutatott, de a művész nevét, eleve, szándékosan elhallgatá. E szobor Theseust, a Minothaurus legyőzőjét képezé. Mindenki egy szívvvelszájjal a legtökélyesbnek állíták azok között, melyeket Róma valaha láthatott.

— Uraim, szólott ekkor Zuliana némi dicsérettel, a művész, hazám gyermeke. Ohajtásomnál fogva titkon dolgozott ő e műremeken. Jöjjön elő Canova Antal mester, s fogadja ez uraktól, szerencsekívánatokat!

Az említett szobrot, különböző csoportozatok követték még, mint például : a Vénus által koszo-

rúzott Adonis, Psyche, Perseus, Apollo, s mindazon olympi istenség, mely az európai királyok palotáiban, s a Vaticanban csak föltaalálható volt.

* * *

Ha valaki Romában Canovát műteremében meglátogatá, könnyen megtörténhetett, hogy a mester, jókedvében elbeszélé előtte egész élettörténetét, tanulói idejétől azon korig, midőn hivatva érzé magát Morghen Raphaellei vetélyezni. Aztán mindannyiszor megmutatá Dominica arczképét is. Ez emlék, mely neki annyi sohajra adott okot, nem idézett többé nála könnyü mosolynál egyebet elő, de első mestere iránti tiszteletét soha nem feledé megemlítani, melynek elegendő bizonyítványait lehet látni a szent Apostolok egyháza előcsarnokában, hol márvány emlék van Volpatonak szentelve, mi a művész arczképét képezi „en medaillon“ koszorúzva a barátság által, mely egy búsongó fiatal leánykával van jelelve. Ez emléket Canova emelte.

D A L O K.

I.

Hej! bárcsak szeretőm volna,
A hajában sárga virág,
Az ajkain piros virág.

Ha büszke szeretőm volna,
Galambszelidség szemében,
Hanem bátorság lelkében.

Ha szőke szeretőm volna,
Deli testü, lenge s vidám
Mint fiatal őz az erdön;

Szeretnék fülmile lenni
És hüs tavaszi éjeken
Gyöngéd szerelmet danolni.

Ha énnekem puskám volna,
S három golyó a táskámban
S egy baltám, biztos aczélú;

Ha kedvemszerinti ménem
Volna, bátor mint oroszlán
S oly fekete mint nehéz bün:

És ha volna hét fivérem,
Erős férfiak mint magam,
S oly lovakon mint a sárkány;

Szeretnék büszke sas lenni
S a nap világos fényénél
Hő boszudalt énekelni.

Mondanám : drága szeretőm!
Itt e keresztnél esküszöm,
Hogy el nem hagylak én soha.

Mondanám : bátor lovacsám!
A fecskével versenyezve,
Röpülj hegyen völgyön által.

Mondanám : ti hét fivérem!
Esküdjetek a keresztre,
Hogy el nem fog senki élve.

Halálbátran hát előre!
Szabadítsuk a hazát meg
A pogányok s szolgaságtól.

II.

Jaj, jaj, oda vagyok én,
Kedves Konstantin öcsém!
Rosz a váltóhideg, hajh!
Hozzá még szerelmi baj.
Érzed a láz rohamit,
Mégis szerelem bódít,

Lelkedet tűzlángra gyújtja,
Mely eszedet elrabolja.
Jaj! a vágy, mi engem bánt,
Végre is a sirba ránt.
Ah! a szerelem emészt föl.
Mint a harmatot virágon
S a tenger fehér tajtékát
Forró napsugár fölszíja.

III.

Alugyál el csendesen,
Drága kedves gyermekem!
Alugyál anyád keblén, —
Nézd, kedvvel ringatlak én.
Ringatlak és öllelek,
Csókollak és őrizlek,
Mint virágot díszében,
Mint madárkát fészében.
Alugyál, míg kel a reg,
Mert anyácskád hogyha zeng,
Párnádon édesen nyugszol,
Szép álmokat álmodozol:
Szép angyalkák, mint te, bájlon
Jőnek, lejtnek szivárványon;
Sok csillag és tarka sugár
Hull virágra mint esőár,
S mint harang megzendül a dal.
Alugyál el csendesen
Imádkozom, gyermekem,
Hogy majd egykor a csatában,
Mint István fejedelmünk, bátran
Küzdj míg élsz a földön, s hozzá
Légy egészen hasonlónak.
Alugyál el gyermekem,
Védőd Istenünk leszen,

Hő vágyam szerint idővel
Tégedet nagy hőssé emel,
Ragyogóvá mint a nap,
Hogy a lányok csodálnak.
Utadon virág teremjen,
Félve kerüljön az ellen.
Hir, boldogság, becsület
Hordjon karján tégedet!

IV.

Fenyőfa sugár tetején
Ül a pompás sólyom büszkén,
Egyenesen néz a napba,
Szárnyát röpkülésre tartva.
A fenyő tövénél pedig
Szamóczavirágcsa nyilik,
Fél a nap hő sugáritól
És a hűs árnyékba simul.
„Szép virágcsa, hegy éke,
Nézd mily bátran ringok itt!
Lépj elő a napfényre,
Hadd lássam arcvonásid.
Fölszáll hozzám a légbe
Édes illatod bája —
Elrepülnék messzire,
De szárnyam füzve lánczra!
Halld meg, halld meg vágyamat!
Szárnyaimra veszek én,
Mig viszonzod lángomat,
Tulragadlak a felhőn.
Vagy kerüld fényét a napnak,
Én örökké hadd szárnyaljak,
Áss magad mellé a földbe,
Ugy legyenek tőled szeretve!“
(Román nyelvből.)

ÁCS KÁROLY.

U N A L O M.

Ki nem hallotta számtalanszor életében, miképp ismerősei, barátjai, vagy családja tagjai azon panaszkodtak, hogy unják magokat? — és pedig többnyire azok panaszai a legkeserveesebbek, kiket az Isten jó kedvében — a legtöbb földi áldással halmozott el.

Én legalább azt vettem észre, hogy azok kik gazdagok, egészségesek, kiknek életük menttnek látszik — azon kellemetlenségektől, gondoktól és szerencsétlenségektől, melyek igen gyakran kísérnek bennünket földi pályánkon; leghatalmasabban kelnek ki az unalom ellen, s leginkább tartanak attól.

Nekem azonban nincs szerencsém e kellemetlen vendéget közelebről ismerni; mert ha untam magamat — s ki ne unta volna magát olykor-olykor, — ez mindig csak akkor történt, midőn társaságban (az-az unalmas társaságban) voltam, hol nem függött tőlem, időtöltésemet választani; de otthon, hol napjaimmal rendelkezhettem, még azon időben sem ismertem az unalmat, midőn dolgom éppen nem volt, és midőn társaságban nem kereshettem időtöltést.

S ennek igen egyszerű oka az, hogy szüléim, legzsengőbb gyermekkorom óta, arra szoktattak,

hogy magamat el tudjam foglalni; és hogy az unalom ellen ne keressék mulatságokban és időtöltésekben menhelyet, hanem munkában, írásban, olvasásban; szóval hasznos elfoglaltatásban.

Ki a mulatságot s a társadalmi életnek kellemeit csak azért keresi, hogy ne unja magát, s nem azért, hogy a hasznosan betöltött nap után egy kis szórakozást és élvezetet nyujtsanak; az mindig az unalom martalékja leend, ha reggeltől késő estig vadászsza is az időtöltést.

Elfoglaltatás az egyedüli orvosság unalom ellen; nem pedig a multság.

A multság olyan mint az illatszer; kis mértékben használva — kellemesen hat az érzékekre; de ha túl a rendén pazaroljuk; — elkábit bennünket, s olykor még beteggé is tesz.

Az elfoglaltatás ellenben olyan mint az üde lég; melynek hatása annál üdvösebb, minél többet szívunk be belőle.

A szegény ember ritkán unja magát; mivel a sors elfoglaltatásra kényszeríti, s csak ritkán jut egy kis multság vagy időtöltés; míg a gazdagnak leggyakrabban és legveszedelmesebb betegsége az unalom; mert senki és semmi sem szorítja őt munkára, és kevés ember akar és tud magának elfoglaltatást keresni.

Nézetem szerint ez, a legtöbb esetben, nevelési hiba; mert ezt is, mint minden mást a világon, meg kell tanulni; s a legtöbb szülő és nevelő, épen erre, — tehát a leghasznosabbra az életben, — nem tanítja gyermekeit vagy növendékeit.

Természetesen nem szükséges, hogy arról a gyermekeknek és fiataloknak felolvasásokat tartsunk, s oly módon tanítsuk őket az elfoglaltatásra, mint például physicára vagy logikára; sőt nem is kell a gyermek előtt említést tenni az el-

foglaltatásról; — hanem őt észrevétlenül arra vezetni, hogy ne vesztegeljen soha, s hogy mindig legyen valamivel elfoglalva, ha csak játékkal is.

Nincs az a gyermek széles e világon, kit nem lehetne egy kis ügyességgel és kitartással, idejének ily felhasználására szoktatni; ellenben mulaszszuk el ezt életének első 10—15 éveiben, és ritka eset, hogy ne szenvedjen késő öregségig az unalom kínos betegségekben.

Ritka eset, az igaz; de azért még is vannak emberek — kik későbbben, olykor már érett korokban, észreveszik magukban e nevelési hibát; és elég erélyességgel és kitartással bírnak, hogy ezt lassanként gyökerestől kiirtsák jellemökből. De mennyi fáradságba kerül szegényeknek az, mi gyermekkorukban oly könnyen és hamar — második természetté vált volna.

Az elfoglaltatási vágy és hajlam csirája mind egyikünkben meg van; de ki kell azt a maga idejében fejleszteni; különben megtörténhetik, hogy elveszti erejét, és minden igyekezet és kitartás mellett is — nem bírjuk azt többé fölébreszteni magunkban, vagy másokban. Azért ne mulaszszuk el a tevékenység s munkakedvellés üdvös hajlamát kifejteni a fiatal lényekben, kik reánk vannak bízva; nehogy később azon számos kellemetlenségeknek, szenvedéseknek, sőt olykor hibáknak és vétkeknek legyenek áldozatai, melyeknek forrása és kútforrása az unalom.

Valljon — a világfájdalom — s némely hölgynek a társadalmi viszonyok vádja mögé buvó, kicsinyszivü s rosizlésü elfásulása, s jelentéktelensége; nem szünnének-e meg nagyrészt — ha idejüket fel tudnák osztani s panasz helyett munkálnának?

JÓSIKA JÚLIA.

H I R V Á S Á R.

B U D A P E S T.

— Feledhetlen emlékü Jó zsef nádorunk ércszobra talapjával együtt hatodfél öl magas lesz, — ebből magára a szoborra 16, a talapra 17 láb számittatván. A nemrég leérkezett gypszminta százhusz bajor mázsát nyom. A főváros feszült érdekekkel várhatja az ünnepélyes napot, melyen e szintoly kegyeletos, mint szépészeti tekintetben értékes műtárgy lelepleztetik.

— Az üstökös, f. hó 9-én érte el legnagyobb közelségét (11 $\frac{1}{6}$ millio mérföld) földünk-

höz, s az ég felhőtlen boltján noha ingyen, mégis a legfenségesebb luxus-tűzjátéki látványt nyujtotta. Napkörüli pályautjában naponkint csak 680,000 mérföldet, perczenkint 472 mérföldet halad, tehát egész körutja illetőleg az ő rendes napi kommóciója mintegy 1428 millió mérföld lehet. Ez alatt valószínűleg összetalálkozik néhány tuczat olyan naprendszerrel, mint a miénk, — keresztül hatol egynehány tejutféle szunyograjon, melyek, mint a féle szegényebb, kénetlen tengelyü csikorogva haladó jobbágyok, az arab fogaton rohanó grand seigneur előtt alázatosan elhalványodnak . . .

Ugyanez idő alatt a földön mintegy 700,000 millió ember születik és hal meg . . . „Kevély ember, miben kevélykedel?“

— A párdubiczi lóversenyről érkezett távirati sürgöny szerint az első és második császárdíjat — 1000 és 600 db aranyat — gr. Kinszky Octáv nyerte. Gr. Batthyányi is nyert 800 és 400 ftos jutalmat. Az első császárdíjnál a 2-ik ló gróf Pálffy Pál „Blemisch“-e volt. A párdubiczi lóversenyek pedig Európában jó hírűek. — Lám, lám, mégis kitűnnek valamivel a külföldön is aristocratáink.

— A „Szent-István-Társulat“ — tagjai száma jelenleg öt ezeren fölül van, tehát évi jövedelme a 15 ezer forintot meghaladja. E pénzzel sok hasznot lehet eszközölni oly országban, hol ugyan minden ember nagy hazafinak tartja magát, de száz tehetős ur közül jó ha egynek van könyvtára, s abban is csak mostoha gyermek a magyar könyv . . . „És az ilyen önző nemzet életet nem érdemel“ — mondta Petőfi, hátha még látná most, hogy annyi hazafiság sincs uraink nagy részében amennyi az önzésből szokott származni . . . hála és tisztelet azon keveseknek, kik e részben kivételt képeznek.

— Az újdonsági rovatokban ismét a regényes városligetről, annak ezüst taváról, s az abban nem uszó hattyukról szól az ének. — Tulajdonképen az újdondászok hattyudalt zengenek; elmondván, hogy e megátalkodott korhely tóban, mely az ég minden esőjét eliszsza, hattyuk nem voltak, nem lehettek, s nem is lesznek, mert először, e tóban soha sincs víz! Belátván pedig végre az illető hatóság, hogy a meddig itt állandó víz nem lesz, addig sem csónakázni, sem hattyut tartani nem lehet, most elhatározta egy csatorna ásatását, mely a Rákosból állandó vizeitől lássa el a tót, hol a békés polgárság magát vasárnap kicsónakozhassa, s az újdondászoknak legyen hova hattyukat — álmodni!

— A pesti légszusz-világítás, mely kezdetben 9986 lánggal nyílt meg, jelenleg 13,335 lánggal világítja a fővárost.

— A hasonszenvi orvosok állítása szerint a hasonszenvi gyógyszerek a közönséges, vagyis egyes elemű gyógytárakban hatásukból vesztenek; ennél fogva Jármai Gusztáv ur a zöldfa utcában jönak s célszerűnek találta egy teljesen hasonszenvi gyógyszer-tár felállítását.

— Egy lap megint fölemlíti s indítványba hozza egy Shakespeare-egylet eszméjét, mely e legnagyobb költő világkincsét, összes színműveit méltó fordításban kiadni tenné feladatává, miután e remekművek Európa minden nyelvére le vannak fordítva, s még a csehek is complet kiadását bíráják. De mikor nálunk még az eredeti és valóban classicusnak ismert hazai munkák sem kelnek?! A közönség jobb része, vagy is azok, a kik olvasnak, azt hiszik, hogy ez örökös vád a journalistika részéről csak nyegle üzéri fogás talán, mert azt lehet-

lennek képzelik, hogy oly nemzet, melynek fiai leg hamarább s legelkeseredetebbül azon tudnak összekapni — hogy ki a nagyobb hazafi és ki nem az — lehetlen, hogy ily nemzet, legjelesb költőinek, egy Vörösmartynak összes műveiből alig vegyen meg ötszáz példányt, s mig a naptárakat, élcz és bohósággyűjteményeket tiz ezer példányban kapkodja el, addig egy Petőfi műveivel is, megjelenésük után évtizedek mulva, épen a tehetősebb s előkelőbb családok házánál találkozhatunk legkevésbé? De a ki csak néhány kis városkában megfordult is, tapasztalhatta, hogy emez állításunk szomorú valóság, s a néhány száz ezernyi nemes és előkelő magyar családból ki lehet mutatni statistice, — tán a századikra sem esik egy oly kis házi könyvtár, melyben a legremekebb magyar munkákat föl lehetne találni. És ez állapotban még az a kétségbeejtő, hogy azok, kik e vétkes hanyagság hibájában szenvednek, soha lapot nem olvasván, a journalistika kiáltó szava nem hallatszik hozzájuk, s e panaszokat szüntelen azok a jók, érdemesek olvassák, kik a jóval nagyobb rész lelketlenségé helyreütni iparkodva, tehetségeikhez aránytalan nagy áldozatokat tesznek. Találunk a legmagyarabb vidékeken gazdag embereket, kik azzal dicsekszenek, hogy soha egy betűt nem olvasnak! Milyen fásult lehet az a környezet, melyben ilyenmivel dicsekedni lehet?! Találunk magukat nagy hazafinak tartó főurakat, kik nem átallják — gyűlölni az írókat, talán mivel a haza lelkesb része neveiket emlegeti s becsüli őket; s e gyűlöletnek a fakó-scriblerek iránt épen legujabban is kézzelfogható tanúságát adták, midőn a nemzeti intézetből kizárták őket, nagyra levén azon egykét ezer forinttal, melyet összevetettek ez árva intézetnek, de a mely a fakó-scriblerek nélkül soha sem jött volna létre még — fogalomban sem oly hazában, hol az ország kiváltságosai a külföldre futottak eltagadni származásukat, Abellino-féle szerepet játszva? Ime jelenleg is, midőn legnagyobb rendeltetése van az irodalomnak, az a nemzet legszegényebb rétegében leli főistápjait — egyszerű falusi lelkészek, rectorok, gazdatisztek, kisebb birtokú nemesek s notáriusoknál, — a módosabb nemesség már azzal affektálja az aristokratát, hogy hallani, tudni sem akar az irodalomról. Vagy talán nagy áldozatot kíván ez irodalom? Talán egy adót kér a nemes, a magas sporttal? Oh a világért sem! Csak felényit, mint a mennyibe rendszeren a külföldi ebek kerülnek. Majd ha ennyire mentünk, akkor lehet indítványozni Shakespeare teljes magyar kiadását. A jobb rész, a hinni remélni szerető lelkesedettséggel talán sötétnek találja e rajzot, — s valóban az is ez, de fájdalom, szintoly való. Az irodalom, s különösen a könyvirodalom iránti részvét oly hirtelen apad lefelé, hogy a legjelesebb írói tehetségek kezéből kiesik a toll azon nagyon is valónak érzett gondolatra, hogy hát — kinek

minekirjon, mi célból?! Nem őrzöngés volna-e hinni, hogy ha most nem pártolják a magyar irodalmat, majd jövőben teszik azt? Nem hasonlít-e maholnap a magyar író a szentéri zsidóboltosokhoz, kik az országutról ruhájánál fogva akarják behuzni az arra menőt, hogy portékáikat potom áron is eladhassák? — A közönség immár veheti is észre, hogy az írók egyenkint vonulnak félre, nem ugyan csüggetegségből, de szükségből, egyéb kenyérkereset-hoz folyamodni levén kénytelenek, miután még a lapirodalom is ez évben mintegy ötödrészt veszített közönségéből. Mi e leverő s mivelődési szempontból komolyan aggasztó állapotot a lelkesebb, a valódi irodalom pártolók előtt takargatni véteknek tartottuk volna, azt tartván, hogy a betegség eltitkolása sietteti, sőt előmozdítja a halált. Ha a jelen arányban fogy a részvét, úgy pár év múlva, nem lesz irodalom. Azért azon lelkes honfiak s honleányok, kik e szomorú jelentésünket olvassák, legyenek rajta, hogy személyes érintkezésben szerezzenek pártolókat azokban, kikhez a sajtó szava el nem juthat, mert előtte ajtóikat bezárják. Azon lelkes és eléggé nem kegyelhető főurak pedig, kik a többi részvétlenségét maguk megerőtetésével akarják helyrehozni, s kik olvasásra méltatván lapunkat, ez igaz honfui aggodalomból eredt cikkünket olvassák, ne érezzék bántva magukat az által, hogy nekik panaszkodunk rendjük azon része ellen, melyhez szavunk soha el nem ér; épen azért vegyék ők magukra a közbenjáró szerepet, s mondják el az illetőknek, mily parányi áldozatot kíván tőlük azon ügy, az irodalom ügye, mely a nemzeti mivelődés nagy feladatában oly sokat, mindent tehet!

— Épen most jelent meg: „Virágok, a román népköltészet mezejéről“ cím alatt egy ajánlatos füzetke románból fordítva, Ács Károlytól, melyből jelen számunkban siettünk mutatványt közölni. Ára 24 pkr.

— Hugo Károly „Báró és bankár“ című drámája a pesti német színpadon f. hó 12. „Der Kaufmann von Marseille“ cím alatt tetszéssel adatott.

— László József, nyugalmazott színészünk, néhány legjobb szerepében legközelebb föl fog lépni, s ezekkel azon vidéki városokat is meg fogja látogatni, hova művész életének emlékei csatolják.

— Bizonyos „Kalausz“ című lap szerkesztőjéről írják a lapok, hogy az elfogadta volna a nemzeti színház intendánsától a napi kegyelemjegyet, s midőn e tisztességet (!) megköszönné, egyszerűsmint a többi önérzetes lap eljárását saját nyelvén közös „törzsönködés“-nek nevezi, — saját nyelvén mondjuk, mert e sajtóságos és némi tekintetben csodálatos lapnak, azon „mutatvány“ után ítélve, melyet a P. N. közölt belőle, saját nyelvének, saját logicájának kell lenni, melynek elemzését s bírálatát azonban a nyelvészek, lélek- és ritkaság-buvárookra hagyjuk.

— A zeneműveiről kedvezőleg ismert fiatal zeneszerző Német János, e napokban fővárosunk-

ban időzvé, Patikáros Ferkót „Petőfi Debreczenben“ és „Patikáros Ferkó lakodalmára“ című újabban írt szerzeményeire tanítá be, melyeket a Patikáros-banda, Ferkónak a debreczeni híres Boka Károly leányával még e hó folytán megtartandó menyegzőjén fog először eljátszani.

— A „Magyar írók és művészek diszcsarnoka“-ból a két első arckép (Petőfi, Vörösmarti) megjelent. E képek Kazai Lajos tehetséges fiatal festőnk ónja alól kerültek ki Barabás rajzai után s festőjüknek szép hivatásáról tesznek tanúságot.

B E L F Ö L D.

— A vidéki levelező urakat nem lehet eléggé intenünk, hogy közléseikben legalább a physicali valósághoz hívek legyenek, ha egyébkint itéleteikben tévednének is. Annál inkább, mivel a valótlan hírek közlése ellen a szerkesztő nem biztosíthatja magát, nem tudhatván, mi történik az illető vidéken, pedig egy-egy meggondolatlan közlés gyakran egész várost, vagy egész osztályt megsért, s a vidéki levelezések hitelét rontja. Így mint egy hozzánk hiteles kézből érkezett levélben kijelenteni fölkérettünk — nem rég a M. N. sept. 29-én megjelent számában, sept. 22-ről kelt levél Mátraí Laurát s Takácsit bírálja, holott M. Laura csak 28-án lépett föl a „Lowoodi árva“ című darabban köztetszéssel, Takácsi pedig még october elején sem volt a társulatnál.

** Fridrichné éneke a temesvári német operánál mindegyre jobban tetszik. Nemrég „Ördög Robert“-ben lépvén fel, így ír róla az ottani magyar lap: „Fridrich asszonyosság mint Isabella, remekül énekelt. Coloraturája hibátlan, énekáryalatai igen gyöngédek, és megragadók voltak. Mindig keveseljük énekének mennyiségét, soha sem győzzük eléggé hallgatni.“!!!

** A győri színi-szakot e hó 2-ikán nyitotta meg Csabai társasága „Essex gróf“-fal.

** Kecskeméten Horváth Döme szerkesztése alatt „Ujabb külföldi regénytár“ indult meg. A megjelent három kötet Hugo Victor „Notre dame egyház Párisban“ című regényét hozza. Ára 2 ft. 24 kr.

** Erdély egyik jelesebb fia, Hosszu László, folyó hó elején Nagybányán meghalt. Neve azok közt van feljegyezve, kiknek halála fájó veszteség, s emléküek feledhetlen a sziveknek.

** Nemzeti zeneügyünk emelése körül sok érdemmel bíró hazánkfia Széni Gusztáv, közelebb Erdélyben utazván, hatvan darab eredeti magyar és székely népdallal, s szép menyasszonynyal érkezik onnét hozzánk vissza. Menyasszonya a regényes Háromszék egyik fiatal, s lelkes szép leánya, a Sóllymosi nemzetségből.

** Károlyfehérvárott a Haynald püspök ur által alapított s ez idén megnyílt nőneveldebe eddigelé közel 200 leányka van beírva. Minthogy

az intézet a valláskülönbségre semmi megszorítást nem tesz, beirt növendékei közt 40 izr. vallásu leánya is van.

** Bécsben egy jó házból való fiatal leányt fogtak be, 10,000 ft. értékű váltóhamisításért.

K Ü L F Ö L D.

** Berlinben „Sophia Katharina“ czim alatt új vigopera került színre. Szerzője a kedélyes dal-lamu „Martha“ írója Flotow.

** Franciaország több vasútállomásain a pénztárakhoz nőket alkalmaznak. A házi pénztárakat azonban most is mindenütt a férfiek kezelik.

** Miss Pastrana (az eredeti, nem a viasz-ból való) Slezák lovartársulatával Varsóban bámultatja magát, hogy menyire nem szép.

** Párisban a Gaité-színháznál egy új vig-játékokra készülnek, mely nagyon nevezetes arról, hogy hősnőjének két férje van.

** A tepliczi fürdőnek az idei szak alatt 7921 látogatója volt. Ezek közt 72 Magyarországból, 5 Erdélyből.

** A Párisban nemrég elhalt Montmorency hercegnő, jótékony czélokra félmillio frankot hagyott.

** Egy rajnamelléki vasútvonalon a vonat midőn legsebesebb futásában volna, egyszer csak elkezdett lassudni, s utóbb egészen megállt. Az utasok aggodalomba estek, hogy bizonyosan valami szerencsétlenség érte vonatjukat, s midőn sürgetésükre nem nyitották meg vagon-jaik ajtaját, egy utas az ablakon ugrott ki, s most már teljesen láthatta fenakadásuk okát — a locomotiv megszőkött! A hozzákapcsolt vaggonsorozat ugyanis a mozdonyvezető észrevétele nélkül kikapcsolódván, a mozdony maga szaladt a közelebbi állomásig. Hiába trombitáltak utána, csak midőn az állomásra érkezett vette észre a figurás utazást, s azonnal is sietett rákmódra visszanyargalni elhagyott vagon-jaiért.

** A francia „La Ville de Montevideo“ hajó Singapur és Macao között egy indus hajóval karambolozván elsüllyedt.

** Amerikai hirdetés. „Jefferson Motys urnak, ezelőtt a megbukott „Californian Chromotype“ hirlap szerkesztőjének, holnap estére a Mordunt Assembly-Room-ban tudományosan gyakorlati mutatóványokat leendő szerencséje adni. Tetszés szerint adandó thema felett mindegyik kezével egy-egy különböző vezérczikket fog írni, s ugyanez idő alatt ballábával egy bölcsőt ringat, s az ebben fekvő kis californiai polgárnak a „Légy boldog, Columbia“ és „Frazer diggers song“ melodiákat fogja énekelni, jobb lábával pedig a theafőző alatt fogja rendben tartani a tüzet. Találkoznának vállalkozó gentleman-ek, kik Jefferson Motys urat inni is óhajtanák látni, ezek kedvéért fogadásból 25 perc alatt megiszik 36 pohár grog-ot, s azután

egy revolver-rel hús lépésnyiről fültövön lövi a makkfilkót. Belépti díj 10 cent.“ —

** Stambulól írják, hogy a múlt napokban a „Fede“ nevű ausztriai brigg Midia előtt erős vihar által megrohantatva törést szenvedett; az épen ott veszteglő „Mimi“, szintén ausztriai brigg kapitánya a „Fede“ személyzetének veszélyben forgását látva, néhány legény kíséretében egy csónakon segélyükre sietett, s nagy küzködéssel sikerült is elérnie a hajót. Midőn azonban a „Fede“ kapitányával, ennek nejével, s négy matrózzal ismét visszafelé indulnának, egy hatalmas széltódulat a csónakot felfordította, s mindnyájan oda veszttek.

** A német művészek összejövetelére közelebb Münchenben rendezett lakománál, 827 szál művész 100 akó bort fogyasztott el. Minden 14 itczére egy művész esett. Hát az asztal alá hány művész esett?

** Angolországban annyira el van terjedve a fényképezés, hogy még a legelegansabb női körökben is nagyon alkalmas időtöltéssel foglalkoznak vele. Nemsokára műszótár is jelenik meg róla.

** Münchenben egy jogász, kedvesét, N** ismert festő leányát, féltékenységből agyonlötötte. A leány azonnal kiadta lelkét, s a gyilkos magament följelenteni tettét a rendőrségnél.

** Ifju Dumas e hó 7-ikén sétakocsizást tett csinos fogatán az clysée-i mezőkön. A lovak elragadták a kocsit, s a híres színműirő a földre röpitetett. Jelentéktelen ütődésen kívül nagyobb baja nem esett. A magyar színműirőkat nem érheti ily szerencsétlenség, ők nincsenek kitéve a veszélynek hogy lovaik által elragadtassanak, ők csupán darabjaik által szoktak — elragadtatni.

** Egy berlini asszony huzamosabb idő óta minden hétfőn a zálogházba teszi férje vasárnapi öltözékét, s azt a rákövetkező szombaton ismét kiváltja. A legutóbbi hétfőn, amint szokás szerint ismét eljött a ruhával, a nagy tolongásban kissé soká kellvén várakoznia, midőn e végből az őt már ismerő hivatalnok türelemre kéré, válaszolá : „Oh én várhatok is; mert nem szükségből zálogosítom be e ruhákat, hanem nem levén e czélra alkalmas szekrényünk otthonn, nem akarom, hogy férjem ünneplő köntöse egész héten át ide-odahányódjék.“

** Atwerpenben egy ur hosszadalmas látcsővel felfegyverkezve, hogy az üstököst minél alkalmasabb helyről láthassa, a főegyház tornyába mászott fel, sőt ily magassággal sem elégedve meg, kiült a kakas hátára, innét intézvén vizsgálódásait délutáni 5-től 8-ig. A város nem hederítve az üstökösre, csak a magas vizsgálódásu urat bámulta. Az az ur természetesen angol volt.

** Rio Janeiroból írják a „Magyar Sajtó“nak : Aug. 26-án lépett fel az itteni olasz operaszínházban madame Lagrange, ki tizenegyezer pengő ft. havidíjjal, szabad lakás, nyári lak, s két rendbeli hintó-fogattal mint járulék-díjjal, s egy

jutalomjátéki bevétel mellett négy hónapra kötött szerződést. Az előadási darab a „Sevillai borbély“ volt. A hírlapok az előadás közzététele alkalmával egyszersmind tudaták, hogy ezuttal Madame La Grange az énekleckében magyar nyelven fog egy áriát énekelni, mely számára „pelo maestro Francisco Erkely“ lett szerkesztve. E hirdetés sokakat csupa kíváncsiságból is a színházba csalt, mert hisz a mióta Dél-Amerika áll, nyilvános színi előadásban magyar ének nem rezgeté a léget. A csudálók közt valék magam is. Erzelmeimet le nem irtam. Az énekesnő a magyar ária éneklésekor minden oldalról virágfüzérékkel lett elhalmozva, s az ismétlésre kényszerítve. A virágfüzérékből egy nagyrész Erkel Ferencz honfitársunknak is jutott, kinek, hogy mesterműve messze tengereken túl is felmutatva s bámultatva legyen, egy La Grange-ra volt szüksége. Dicsőség a dalművésznőnek, ki művészetével a magyar zeneszerzeményt így mutatja be a messze földnek.“ — Ugyanezen tudósítás szerint Rio Janeiro-ban Alvinczy Lajos báró, hazánkfia néhány hó előtt szerencsétlen szerelem miatt magát föbelötte.

** Ristori october végén tér vissza vendégszerepléseiről Párisba, hol Rachel főbb szerepeiben kezdendi meg előadásait franczianyelven.

** Betteloni, ismert olasz költő szívének irányzott két pisztolylövéssel magát megölte. Öngyilkossága okát nem tudni.

** Páris. — Vicomte V., ki már huszéves korában rengeteg vagyon ura volt, egyszersmind azon a ponton volt, hogy — mint a kora- s körebeli gavallérok nagy része — spleen-t kapjon. — „Házasodjék meg“, tanácsolta orvosa. — „Orvos ur, ez a recept talán még rosszabbá tehetné a bajt.“ — „Utazzék hát.“ — Mai napság mit ér az utazás? . . . A gőz mind szétozlatta az utazás költői báját.“ — „Menjen Spanyolországba. Ott talál még diligence-okat, és elhagyatott vendéglőket.“ — „Igen ám, de országutakat meg nem!“ — „Ugy tegyen valami jó cselekedetet.“ — „Az meg épen legnehezebb mindenekfelett.“ — „Nem egészen oly nehéz, mint ön gondolja. Egyébiránt én segítségére leszek e dologban, ha beleegyezik.“ — „Örömmel. Menjünk.“ — Az orvos indítvá-

nyára az elyséei-mezőknek vették utjokat. Kevés pillanatra öreg vak koldust pillantottak meg egy fához támaszkodva, s mellette egy alig 12 éves, nyomoruságosan öltözött beteges leánykát. A leányka énekel. Hangja csengő tiszta volt, s arca, minden keservessége mellett is gyöngéd, szép, és kifejezésteljes. — „Nézze ön, szólalt meg az orvos, itt egy szép, és jó teremést menthet ön meg. Én ismerem őt, egy napszámos gyermeke — s most egészen árva, s e szomorú kenyérkeresettel kénytelen tengetni életét. Vegye házához, ajándékozza őt meg ott a legigénytelenebb helyecskével, s ön végbevitt egy jó cselekedetet.“ — „Én még többet akarok tenni, viszonzá a vicomte, leányomul fogadom őt, s majd ha teljesíti reményeimet, gondoskodni fogok tisztességes kiházasításáról.“ — „Dicső! E módon sokkal bizonyosabban el fogja ön ölni a spleen-t, mint Francziaország valamennyi fürdőintézetei által.“ — A Vicomte ura lett szavának. A leányka napról-napra szépült gondoskodása alatt, alig lehetett már utóbb ráismerni, s elérve 17 évét, birtokában minden, egy művelt hölgynek szükséges ismeretekkel, a legbájosabb leányok egyikének tartatott Párisban. Eljött az idő, midőn kérők is jöttek a házhoz; hiába jöttek. Johannától tagadó választ kaptak egytől-egyig. Egy estén a vicomte, s Johanna a balconon ültek együtt, s az előbbi kérdé a leányt: „Beszélj nyiltan hozzám, mi okból utasitsz el minden kérőt? Szeretsz valakit?“ — „Én csak önt szeretem, nevelő atyámat!“ viszonzá naiv ártatlansággal a leányka. — „Az valóban igen szép, de mi most már nem élhetünk többé együtt.“ — „El akar ön engem üzni! . . .“ — „Nem, kedves gyermek, de ha én megtalállok házasodni . . .“ — E szavakra a leányka elsápadt, kezét szívére szoritotta, s ájulva esett hátra. Midőn magához tért, a vicomte előtte térdelt, s kezeit csókolta. „Igen kedves leányka, én megházasodom, hanem te leszesz nőm, kit szeretek és örökké fogok szeretni!“ — Esküvőjük egykét nap előtt ment végbe a St. Tamás egyházban.

** Lola Duran nem nővére Pepitának, mint multkor irtuk, hanem leánya, sanyjával együtt legközelebb fog föllépni Berlinben.

T Á R C Z A.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

** October 8. Hegedüs, ujonnan szerződött tag, első föllépteül: „Árva Feri“. Francziából Sand G. után magyarosított színmű dalokkal. — Oly színművek, melyek valamely nép életéből meritvék, egy szóval: népszínművek, egészben ritkán, vagy tán sohasem magyaríthatók, épen úgy, mint a mi „Czigány“-unk, „Csikós“-unk nem németesíthető, vagy francziásítható. A civilisatio a kaputos, vagy mivelt osztályt s még in-

kább a felsőbb körök embereit, megfosztá a külön-külön népfaji jellegtől, s a saloniasság közös kaptájára ütötte, azért a mely darabban ezek szerepelnek, azoknak csak neveit kell Bourignardból Burgonyára fordítani, és kész a magyarítás. De a népnek jellege van, mely megkülönbözteti őt minden más faj népétől, és ezt kiforgatni, beforgatni nem lehet. A jelen darabban is hiába veszi föl Sand „champi“-ja a magyar sujtásos dolmányt s nadrágot, a hogy ő itt cselekszik s beszél, az francziául van, s Feleki hiába mondta a ló-t, lú-

nak, s általában hiába beszélte a hibás és visszatszó székely szólásmódot, azért az olyan molnár legényt, mint ez az Árva Feri — nálunk bárgyúnak, Istennyomorékjának neveznék. Az „adjék, vegyék”-féle rút nyelvhibában sincs semmi élcz, sem komikum, mint ezt Feleki gondolja, azért csak keresse ő a komikumot egyébben. Hegedüs az új csizmadia mester Marosán János uram személyét, mivel e szerep magyarítása is sikerült, remekül állította elének. Egy szikrát sem hagyott ki ama nemes rátartósság, s fennhéjázó dölyfből, mi egy magyar csizmadia „mester” magas rangját, s tudós voltát megilleti. Marosán János abban különbözik Sas uramtól, hogy ő még fiatal, s ifjusága bájjaira, csizmája bojtjára is nem kevesebbé sokat tart, mint mesteri tudományára s rangjára, mi őt a pór nép fölé emeli. Kár hogy ez alak nem egy jó eredeti színműben van felhasználva.

E G Y V E L E G.

** A halálróz sa. Maynard F., francia tengerész orvos „Voyages et aventures au Chili” czim alatt közrebocsátott utijegyzetei közt beszéli el az alább következő kalandot, mely példásan tanusítja, miszerint szerelem dolgában a Kordillerák tövéénél még a szépek szívei is vulkántermészetűek. E szép hazában — beszéli M. — könnyen ellebben az ember ajkáról a szerelemvallás, és épen oly könnyen talál az meghallgattatásra. Leány kezéből virágot elfogadni, s cserébe mást adni neki, annyit tesz, mint örök szerelem esküvésését cserélni ki, — és jaj az idegennek, ki nem ismeri e szokást, vagy ismerve — nincs kegyelettel iránta. Az fusson, a merre tud, és a mint tud, vagy rejtőzzék el megtalálhatlanul. Valamelyik nap egy fiatal sennorita-t látogaték meg Talkahuanában, kit nehéz betegségből gyógyítottam meg. Szép patiens-nőmet anyja mellett az estrade-on ülve, és piperéjével foglalkozva találtam. Fekete haja vastag gyűrűkben a szőnyegre ért, s a piczi kezek két fonadékba igyekezve azt fonni, alig birtak a nehéz fűrtökkel. Megjelenésem alig tett valami benyomást. Szép betegem nagy szemei egy pillanatra se hagyták el a toilette-tükröcskét, s a mint hogylétéről kérdeztem, igen lassan, s egy gombostűt ragyogó fogai közt tartva felelt: „Gratias, sennor.” Az anya ki nagyon csodálkozott leánya gyors felgyógyulásán, kitelhető örömét és köszönetét fejezve ki, gazdagon megajándékozott, s én már távozandó is valék, midőn a sennora, ki az ajándékhoz tán maga részéről is akart valamit csatolni, hirtelen felállt, szépsége teljes fényében közeledett felém, s felette nyájas mosoly kíséretében magát előttem meghajtotta. Oh, mily szép volt! Simán font haja a chili-i nők módjára egészen szabadon hagyá szép homlokát, egyik halántéka fölött a hajba tűzve egy piros rózsza kevélykedett, a másik oldalon egy másik piros rózsza egészen arczára hajolt le, mely a

legebüvölőbb szépségtől tündökölt, amit csak képzelni lehet. Csodálkozástól remegve néztem őt, s tekintetem kimondá neki, hogy mily szép ő, hajában a két piros rózsával. A tündérnő kitalálta gondolatomat, óhajtást vélt olvasni szemeimben, levette egyik rózsáját, s nekem adta, és — esetlegesen-e, vagy szántsándékkal, — épen azt, melyik az arczát csokolá. Ajkaimhoz szorítám, s kabátomba tűzve, felkiálték: „Soha se váljak meg e rózsától!” — „Igen, ameddig az fris marad!” szolt ő hamiskás mosolylyal. — „Fris, vagy elhervadt, viszonzám darabos spanyolnyelven, hanem lovagias hangsulylyal, nem válok meg tőle soha. Itt ragyogjon, mig el nem hervad, és ha hervad, szivemen fogom hordozni. Erre esküszöm önnek!” Fogadásom, mely egészen a kasztiliai mód szerint történt, hízelt a csodaszépségnek; eskümet diadalmosolylyal fogadta, és azt is nagyon jól megérté, mit mondott tekintetem: „Ah, sennorita, ön azzal az egyetlen rózsával csillogó hajában, még ezerszer szebb!” Ezenközben teendőim miatt távoznom kellett, köszöntem, s azon édes tudatban léptem az utcára, hogy mától fogva én vagyok a legboldogabb ember a világon, mert én gazdaggá lettem, volt egy rózsám, szeretve voltam! Őt percz mulva valamelyik utczakanyarulaton egy férfi szolt meg, hogy a közeli házban beteg van, nézném meg. A szerencse könyörülővé teszi az embert; tehát beléptem, s miután a szükséges rendeleteket megtevé, biztosítám a családot a betegen fekvő kis gyermeknek felgyógyulásáról, már épen távozandó valék, midőn a beteg szép nénje kabátom szárnyánál fogva visszatart, s összetett kezekkel kérte a rózsát, melyet kabátomban hordék. — „Ej, gondolám, a leányok ebben az országban nem igen kényszerítetik magukat!” E közben a könyörgő leányra pillantva, észrevettem, hogy csinos teremtés, valóban csinos. Eleinte még csak volt erőm megtagadni tőle a virágot, — hanem ő egyre sürgetőbb lett kérésével, és pedig oly bensőségteljes epedéssel, hogy nekem ugy tetszett, mintha kérése növekedő hevével szépsége is növekednék, és hogy ő is szerelmi esküt óhajtana cserélni velem. Filkó voltam, mindenekelőtt pedig képzelődő bolond. Ismernem kellett volna a chili-i nők babonáját, s e szerint tudnom, hogy a fiatal leányka csupán azért kérte rózsámat oly tüzzel, hogy öcsce fejevánkására illeszse; mert azon erős meggyőződésben élt, hogy minden, ami egy tudományos orvoshoz tartozik, enyhíti a beteg baját. Én meg ezzel ellenkezőleg annyira képzelődő voltam, hogy egy új hódítás nyereségével hitegettem magamat; megfeledkeztem a legközelebbi utczában tett eskümről, s miközben átnyujtám rózsámat a leánynak, kimondtam az esküt, hogy szeretni fogom őt örökké. A szép leány elpirult, és örömtől reszketett amint kezeiben volt rózsám, én pedig e reszketésben a szerelem felbredését véltém látni, s megigérve, hogy másnap ismét eljövök, elsiettem. A következő napon, csakugyan látogatására indultam, hanem utba ejtém

előbb felgyógyult betegemet. Ő az estrade-on ült egyedül, és dalát guitarre-ral kísérvé énekelt. Üdvözlésemet könnyed főbiczczentéssel fogadta, hagyott maga előtt térdelni, s ellenkezés nélkül engedte futtában megcsókolnom kis kezét, mely a húrokon tévedezett. Én épen oly teljes csodálattal bámultam őt, mint a megelőző napon, hanem ez érzésbe egy akaratlan izgalma vegyült valami titokteljes félelemnek; mert éreztem, hogy őt megcsaltam, és éreztem egyuttal azt is, hogy ő ezt már tudja. És a dal is, melyet énekelt, oly szomorún zengett, mint temetési ének, hangja majd bágyadt volt, azután egészen elhaló, azután meg csengő harsogása. Arczát beteges sápadtság borítá, s kezeinek lázas reszketéséből kitaláltam, hogy mindezt egy heves szenvedély okozza. — „Ah, sennora, mi okozza ma kegyednél e lázt, és szomoruságot?“ kérdém, a mint a guitarre-t lábaihoz tevém. — „Mert vártam önt, francia uram.“ — „Mily őszinteség, gondolám, és fennszóval folytatám, — és ime most itt vagyok, önnél. Ah, miért nem lehetek önnél mindig. Ön elfeledteti velem hazámat.“ A talkahuana-i nő hosszan szögezé rám tekintetét, és én nem birtam ellenállni, hogy el ne piruljak. Azután hirtelen összevoná ajkait, melyeken hideg mosoly szaladt át, s éles száraz hangon kérdé: „Hol az én rózsám?“ A tiszta igazság azon hangján, melyet minden ügyes hazudozó kölcsönözni tud szavainak, kiáltám: „Kegyed rózsája? Kegyed azt kérdi tőlem, hol rózsája? Hajóm fedélzetén. Selyemborítékban ágyam fölött függ, hogy mig álom jöne rám, folyton nézhessem, hogy ön aztán álmomban megjelenjék, és hogy — midőn ismét felébredék, reá esvén első tekintetem, ön legyen első gondolatom az egész napra.“

(Vége következik.)

M A G Y A R Á Z A T A

a mai számunkhoz mellékelt mintarajznak.

1. sz. Diszöltönyre való himzet.
2. sz. A. T. jelbetük. Magas himzés.
3. sz. E. D. E. jelbetük, ékes keretbe foglalva.
4. sz. Szegélyzet fejvankosokra. Szélein magasan, vagy à la minute himzendő.
5. sz. Festonok, gyermek-fehérruhákhoz.
6. sz. Maria.
7. sz. I. B. jelbetük. Magas himzés.
8. sz. C. L. jelbetük. Magas himzés.
9. sz. I. H. jelbetük. Magas himzésben.
10. sz. E. I. jelbetü. Magas himzés.
11. sz. Koszoru, zsebkendőszögletekre P. jelbetüvel. Részint magasan, részint virágosan himmezve.
12. sz. M. jelbetü. Magas himzés.
13. sz. Korona. Zsebkendőszarkokra. Magas himzésben.

14. sz. E. jelbetü. Magas himzés.
15. s. W. jelbetü. Magas himzés.
16. sz. C. jelbetü. Magas himzés.
17. sz. I. C. jelbetük.
18. sz. C M. egymásba kanyargó jelbetük. Magas himzés.

19. sz. C. L. jelbetük. Magas himzés.
20. sz. Csinos vászonszalag himezve, musse-
linre virágok festontüzéssel, Marie Antoinette
fichu-k, vagy fehér mousseline ruha jokey-jének
kis volant-jára és ingekre is alkalmazható.

21. sz. L. D. E. S. egymásba kanyargó jel-
betük.

22. sz. Vászon-vánkosziha szalagja, virág-
rajzokkal, festontüzésben.

23. sz. O. jelbetü.

24. sz. E. jelbetü.

25. sz. Pongyola-kosár rajza, melyen minden
egyes női öltözék-, és piperedarab külön, és igen
alkalmas helyre talál. Az egész egy szögletes szek-
rényen nyugszik, mely cipótartóul felette czélsze-
rűen alkalmazható. E közt, s a tulajdonképi pon-
gyola-kosár közt egy kisebb gömbölyü kosár a
reggeli főköttő számára van rendeltetve. A tojás-
dad, s egészben csinos alaku pongyola-kosár belső
közepén kis magasodással bir, mely tűvankost ké-
pez, s így egyéb apróságokon kívül a különféle tük
elfogadására s megőrzésére is alkalmas.

26. sz. 6. számjegy. Magas himzés.

27. és 28. sz. B. jelbetü.

Legutóbbi képtalányunkat eme helyes
magyarázattal: „Ördög üljön ott a kincsen,
a hol a szerelem nincsen“ megfejtették követ-
kező urak és urhölgyek: Takács Béni, Gyomá-
ról; Doll Mária Tejfaluról; Vajda Amália,
Kaposvárról; Juhinszky Gy., Szatmárból; Pus-
kás Ágnes, Keneséről; Méhes Mária N.-Csa-
lomiáról; Túri Dánielné, Mező-Berényből; Vit-
kovics Julianna, Zsákáról. Sorsolás utján nyer-
tesek lőnek s „Bajza Lenke beszélyeit“ ve-
ndi: Juhinszky Gy., Szatmárból; Kisfaludy S.
„Himfi szerelmeit“ kapja t. cz. Túri Dánielné
urhölgy, Mező-Berényből; Jósika „Könnyel-
műek“ czimű regényét, t. cz. Puskás Ágnes ur-
hölgy Keneséről.

G A L A M B P O S T A

D-nek D-ben. A küldött értékért járó példányok pos-
tára tétettek. — A másik ügyre nézve itt ajánlatunk: szí-
veskedjék egyszerre számosabb, legjobbnak vélt dolgoza-
tait felküldeni. Ugy tetszik, ön az elbeszélő versnemből
erősebb mint a dalfélében.

A két halom. — Az utolsó mameluk bey. czimű
beszélyeket adni fogjuk.

Felelős szerkesztő: Vajda János. — Kiadó-tulajdonos: Heckenast Gusztáv.

Pest, 1858. — Nyomatott Landerer és Heckenastnál (egyetem-utca 4-dik szám alatt).